

Sygn. akt I.Cz 311/20

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Szostak – Szydłowska (spr.)

Sędziowie: SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

SSO Alicja Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2020 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. P.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 16 października 2020 roku, sygn. akt I.C 1060/18

p o s t a n a w i a:

1. oddalić zażalenie;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić Sądowi Okręgowemu w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Małgorzata Szostak – Szydłowska SSO Alicja Wiśniewska

Sygn. akt I.Cz. 311/20

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 23 grudnia 2020 r. (k. 715)

Sąd Okręgowy w Suwałkach postanowieniem z dnia 16 października 2020 r. w sprawie sygn. akt I.C. 1060/18 udzielił zabezpieczenia roszczeniu powoda J. P. o zapłatę renty z tytułu zwiększonych potrzeb w ten sposób, że na czas trwania niniejszego postępowania zobowiązał pozwanego Towarzystwo (...) S.A. w W. do uiszczania na rzecz powoda kwoty 500,00 zł miesięcznie, płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca, z góry, wraz z odsetkami ustawowymi w wypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek rat (1.) oraz oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia w pozostałym zakresie (2.).

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 753¹ § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 753 k.p.c., wskazując jednocześnie, że powód w niniejszej sprawie uprawdopodobnił istnienie roszczenia, co, w myśl powołanych przepisów, stanowiło jedyną przesłankę udzielenia zabezpieczenia w sprawach o zapłatę renty. Zauważył przy tym, że odpowiedzialność pozwanego ma charakter gwarancyjny i wynika z ochrony ubezpieczeniowej, jakiej pozwany udzielał pracodawcy powoda w zakresie prowadzonej przez niego działalności w zakresie budownictwa na

podstawie polisy ubezpieczeniowej i ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wraz z klauzulami dodatkowymi i klauzulą reprezentantów. Zgodnie bowiem z treścią § 3 ust. 1, ust. 4 i ust. 6 OWU pozwany zobowiązał się do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pracodawcy powoda za szkody osobowe i rzeczowe, którą to odpowiedzialność – w myśl przepisów prawa – pracodawca powoda ponosi w związku z prowadzeniem określonej w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, przy czym zakresem ubezpieczenia pozwanego objęte są szkody osobowe i rzeczowe spowodowane nieumyślnie, w tym wskutek rażącego niedbalstwa, przez pracodawcę powoda lub jego pracowników – bez względu na to, czy odpowiedzialność pracodawcy powoda ma charakter kontraktowy czy też deliktowy. Odpowiedzialność pozwanego została nadto rozszerzona o odpowiedzialność cywilną pracodawcy powoda za szkody osobowe i rzeczowe powstałe w związku z wykonywaniem czynności, prac lub usług przez podwykonawcę, a w zakresie szkód doznanych przez pracowników pracodawcy powoda, także o szkody osobowe poniesione przez tychże pracowników w następstwie wypadków przy pracy (klauzula nr 1 i nr 4).

Mając na względzie powyższe uregulowania – zdaniem Sądu Okręgowego – przyjęć należało, że pozwany co do zasady ponosi względem powoda odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 11 marca 2013 r., albowiem zdarzenie to miało charakter wypadku przy pracy. Co więcej, biegły sądowy z zakresu BHP wskazał też, że pośrednią przyczyną wypadku doznanego przez powoda były naruszenia zasad BHP przez jego pracodawcę. Oznacza to, że pracodawcy powoda, a pozwanemu w niniejszej sprawie, przypisać można odpowiedzialność za skutki wypadku. Zaniedbania pracodawcy powoda zakwalifikować bowiem należy jako czyn niedozwolony, którego skutkiem jest szkoda doznana przez powoda. Sąd I instancji zaakcentował przy tym, że jednym z roszczeń, jakie przysługują poszkodowanemu wskutek czynu niedozwolonego jest roszczenie o zapłatę renty (art. 444 § 2 k.c.). To, że powód jest osobą niezdolną do pracy wskutek wypadku z dnia 11 marca 2013 r. i że zwiększyły się jego potrzeby nie budziło wątpliwości. Wobec jednak braku wykazania przez stronę powodową poziomu zwiększonych potrzeb powoda, decydując o zakresie zabezpieczenia roszczenia o zapłatę renty, Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, iż do dnia 22 maja 2019 r. pozwany wypłacał powodowi rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 500,00 zł miesięcznie. W tym to zakresie żądanie udzielenia zabezpieczenia – na chwilę obecną – zasługiwało na uwzględnienie jako uprawdopodobnione co do zasady i co do wysokości. Końcowo Sąd Okręgowy wskazał, że odpowiedzialność osób skazanych wyrokiem Sądu karnego nie wyłącza odpowiedzialności innych osób (art. 11 k.p.c.).

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. powyższe postanowienie zaskarżył w części, tj. co do punktu 1. sentencji, wnosząc o jego zmianę i oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym. Orzeczeniu temu jednocześnie zarzucił naruszenie:

1) art. 753 k.p.c. w zw. z art. 753¹ § 1 pkt 1) i § 3 k.p.c. poprzez uznanie, że powód uprawdopodobnił istnienie roszczenia o rentę oraz odpowiedzialność gwarancyjną pozwanego co do zasady w sytuacji, gdy zarzuty do opinii biegłego sądowego z zakresu BHP podniesione przez pozwanego w piśmie z dnia 29 września 2020 r. jednoznacznie wskazują na liczne nieścisłości oraz braki zaakcentowane przez pozwanego, które dodatkowo nie zostały rozstrzygnięte w sporządzonej przez biegłego opinii uzupełniającej, a tym samym nie sposób ustalić istnienia odpowiedzialności gwarancyjnej pozwanego za szkodę doznaną przez powoda, a to z kolei uniemożliwia uwzględnienie jakiegokolwiek roszczenia powoda, także rozpoznanego w trybie zabezpieczenia,

2) art. 753 k.p.c. w zw. z art. 753¹ § 1 pkt 1) i § 3 k.p.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że powód uprawdopodobnił odpowiedzialność pozwanego, a także roszczenie co do zasady, albowiem wynika ona z klauzuli dodatkowej nr 1 do umowy ubezpieczenia przez co dopuścił się błędu interpretacyjnego umowy ubezpieczenia i OWU, gdyż z przywołanej przez Sąd klauzuli nr 1 wynika owszem, że umową objęte są szkody osobowe poniesione przez pracowników w następstwie wypadków przy pracy, ale wyraźnie wskazano, że rozszerza się „odpowiedzialność cywilną”, co oznacza, że warunkiem sine qua non prawa do wypłaty świadczenia z tej klauzuli jest istnienie „odpowiedzialności cywilnej” pracodawcy za wypadek, a na obecnym etapie postępowania odpowiedzialność pracodawcy powoda nie została uprawdopodobniona.

W odpowiedzi na zażalenie powód J. P. domagał się jego oddalenia w całości i obciążenia strony pozwanej kosztami postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W., jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował tego, że powód uprawdopodobnił, iż jego stan zdrowia uzasadnia jego zwiększone potrzeby ani też wyliczeń, stanowiących podstawę ustalenia kwoty, jaka została przez Sąd I instancji przyjęta w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia. Kwestionowano jedynie uprawdopodobnienie odpowiedzialności strony pozwanej za czyn niedozwolony. Przechodząc zaś do oceny przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia należy wskazać, iż oznacza ono konieczność uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywodzone. Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli *prima facie* istnieje znaczna szansa na jego istnienie. Ów *prima facie* wniosek może jednak okazać się fałszywy w świetle głębszej analizy stanu faktycznego i prawnego. Istotą postępowania zabezpieczającego jest to, że Sąd dokonuje jedynie pobieżnej analizy dostarczonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego. Możliwość dojścia, w wyniku pełnego postępowania, do wniosku o niezasadności roszczenia, jest oczywistym założeniem tej instytucji (T. Spyra [w:] T. Spyra, Komentarz do ustawy z dnia 02 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw). Oznacza to, że uprawniony nie musi dowodzić faktów, z których roszczenie jest wywodzone, wystarczy jedynie ich uprawdopodobnienie.

W świetle powyższego – zdaniem Sądu Okręgowego – należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że materiał procesowy na chwilę obecną zgromadzony w sprawie pozwalał przyjąć, iż roszczenie o rentę, z którym występuje powód, zostało uprawdopodobnione.

Treść ogólnych warunków ubezpieczenia wskazuje, że pozwane Towarzystwo ubezpieczeń zobowiązało się na podstawie zawartej umowy ubezpieczać odpowiedzialność cywilną ubezpieczającego (...) sp. z o.o. w S. za szkody osobowe i rzeczowe, którą w myśl przepisów prawa ubezpieczający ponosi w szczególności w związku z prowadzeniem określonej w umowie ubezpieczenia działalności ogólnobudowlanej. Zakresem ubezpieczenia objęte zaś były szkody osobowe i rzeczowe spowodowane nieumyślnie, w tym w skutek rażącego niedbalstwa, przez ubezpieczającego lub jego pracowników bez względu na to, czy w myśl przepisów prawa ubezpieczający ponosi za nie odpowiedzialność cywilną o charakterze deliktowym czy też kontraktowym (k. 74). Odpowiedzialność ubezpieczającego została ponadto rozszerzona klauzulą nr 1 i klauzulą nr 4 odpowiednio o: odpowiedzialność cywilną za szkody osobowe poniesione przez pracowników w następstwie wypadków przy pracy oraz o odpowiedzialność cywilną za szkody osobowe i rzeczowe powstałe w związku z wykonywaniem czynności, prac lub usług przez podwykonawcę (k. 79).

Z kolei z pisma sporządzonego przez pracodawcę powoda wynika, że do wykonania balustrad balkonów i zabudów aluminiowych balkonów budowy zespołu mieszkaniowego przy Al. (...) w W., gdzie doszło do przedmiotowego wypadku – spółka (...) na podstawie umowy z dnia 21 maja 2012 r. zatrudniła podwykonawcę firmę (...), która to przygotowała imienną listę osób wyznaczonych do pracy w jej imieniu na ww. budowie. Na owej liście znalazł się m.in. S. W., który to na mocy prawomocnego wyroku Sądu karnego został uznany winnym przedmiotowego wypadku na terenie wskazanej budowy (k. 108, 145 akt sprawy Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, sygn. akt IV K 17/14). Dlatego też – w ocenie Sądu Okręgowego – powoływanie się przez pozwanego na okoliczność, iż firma (...) zleciła bez wiedzy spółki (...) wykonywanie powierzonych jej prac dalszemu podwykonawcy - (...) B. W. – u którego to, zdaniem pozwanego, pracował S. W., a który nie był podwykonawcą spółki (...) – jest bez znaczenia na gruncie tej sprawy, skoro lista pracowników sporządzona przez B. A. wyraźnie wskazuje, iż S. W. był wskazany jako jej pracownik i wykonywał prace w imieniu B. A. jako podwykonawcy.

Dodatkowo też, na obecnym etapie postępowania, sporządzona w niniejszej sprawie opinia biegłego sądowego z zakresu BHP (k. 587-618) uprawdopodobnia, iż pośrednimi przyczynami wypadku było naruszenie zasad BHP przez pracodawcę powoda. Biegły zaznaczył, że bezpośrednią przyczyną wypadku było oderwanie przez S. W. bariery ochronnej, zabezpieczającej szyb windy w klatce nr 4, na poziomie parteru, na czas wciągania prefabrykatów elewacji

balkonów na wyższe piętra i pozostawienie przez sprawcę nie zabezpieczonego szybu po zakończeniu pracy. Wskazała jednak jednocześnie szereg przyczyn pośrednich, które obciążają pracodawcę powoda, a mianowicie: wyznaczenie przez kierownika budowy R. G. do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad pracą B. A. (podwykonawcy) inżyniera budowy R. J. nie posiadającego uprawnień budowlanych i nie umiejącego ocenić zjawisk technicznych w budownictwie; zezwolenie przez kierownika budowy na wykonywanie robót na wysokości (w zagłębieniach) przez B. A. bez zatwierdzenia instrukcji bezpiecznego wykonania robót ((...)), wskazującej bezpieczny sposób transportu elementów elewacji balkonów na wyższe piętra; brak przeszkolenia przez kierownika budowy lub osoby przez niego wyznaczonej pracowników wykonawcy z zagrożeń występujących na terenie budowy, brak określenia bezpiecznego sposobu transportu elementów elewacji balkonów na wyższe kondygnacje, nie wskazanie obowiązku zabezpieczenia szybu barierą ochronną po zakończeniu prac transportowych i nie skontrolowanie wykonania obowiązku; brak nadzoru przez kierownika robót odpowiedzialnego za klatkę nr 4 pracy wykonawcy transportującego elementy prefabrykowane szybem i wykonującego prace szczególnie niebezpieczne, nie nakazanie mu zabezpieczenia szybu barierą ochronną po zakończeniu robót transportowych i nie skontrolowanie wykonania nakazu; brak należytego nadzoru przez koordynatora ds. BHP – zastępcę kierownika budowy, który nie wstrzymał prac na terenie budowy w chwili powstania zagrożenia w postaci demontażu zabezpieczenia windy i transportu szybem elementów balkonów oraz nie usunął zagrożenia poprzez nakazanie montażu bariery ochronnej zabezpieczającej szyb windy na poziomie parteru po zakończeniu prac transportowych; a także brak zapewnienia przez kierownika budowy oświetlenia światłem sztucznym ciągu komunikacyjnego na klatce nr 4, zapewniającego pracownikom bezpieczne przemieszczanie.

Wszystkie te zaniechania pracodawcy powoda zakwalifikować natomiast należy jako czyn niedozwolony, którego skutkiem jest szkoda doznana przez powoda. W szeroko pojętej bowiem odpowiedzialności pracodawcy za stan bezpieczeństwa i higieny pracy zawiera się również jego odpowiedzialność za wypadki przy pracy i choroby zawodowe. Odpowiedzialność pracodawcy na zasadzie winy za skutki wypadku przy pracy uwarunkowana jest wykazaniem, iż w konkretnych okolicznościach faktycznych praca została zorganizowana nieprawidłowo, co w konsekwencji doprowadziło do wypadku, albo że istniejące realnie zagrożenia przy jej wykonywaniu nie zostały rozpoznane przez pracodawcę, wobec czego pracownik nie miał o nich żadnej wiedzy, czy też takie zagrożenia nie zostały zniwelowane, co naraziło na szwank zdrowie, bądź życie pracownika.

W ocenie Sądu Okręgowego, stanowisko Sądu I instancji znajduje potwierdzenie w treści umowy z dnia 21 maja 2012 r., jaka obowiązywała pomiędzy (...) sp. z o.o. w S. (zamawiającym) a podwykonawcą B. A. w zakresie zleconych robót budowlanych. W treści § 3 ust. 5 pkt e) i pkt f) wyraźnie wskazano, że podwykonawca zobowiązany jest do poddania się decyzjom kierownika budowy – koordynatora ds. BHP oraz inspektora służb BHP zamawiającego, dotyczących warunków BHP przy realizacji robót objętych umową oraz stosowania się do uwag i wskazówek inspektora nadzoru, kierownika budowy, kierownika robót i inżyniera budowy. Z kolei z akt przedmiotowej sprawy (w tym opinii biegłego sądowego z zakresu BHP) wynika, że kierownik budowy głównego wykonawcy robót spółki (...) do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad pracą podwykonawcy B. A. wyznaczył inżyniera budowy R. J., który nie tylko nie miał odpowiednich ku temu uprawnień budowlanych, lecz nadto - jak sam przyznał - w dniu wypadku przy pracy polecił pracownikom B. A. zabezpieczenie szybu windowego, jednak nie sprawdził, czy zostało to wykonane, gdyż skończył pracę i pojechał do domu (zeznania świadka R. J. w aktach sprawy IV K 17/14, k. 296-300).

Podsumowując – w ocenie Sądu odwoławczego – treść załączników umowy ubezpieczenia w postaci klauzul nr 1 i nr 4, wskazane przez biegłego zaniechania pracodawcy powoda przy wykonywaniu prac budowlanych ze strony jego podwykonawcy (tutaj B. A. i pracującego na jego rzecz S. W.) uprawdopodobniają na obecnym etapie postępowania odpowiedzialność pracodawcy powoda za powstałą szkodę, a tym samym odpowiedzialność gwarancyjną pozwanego zakładu ubezpieczeń, udzielającego ochrony ubezpieczeniowej pracodawcy powoda. Stąd zarzut pozwanego zawarty w pkt 2. zażalenia nie zasługiwał na aprobatę Sądu Okręgowego.

Odnosząc się natomiast do pierwszego z tych zarzutów, Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska pozwanego, jakoby rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia przed wyjaśnieniem zastrzeżeń do opinii biegłego było przedwczesne. Stanowisko to nie uwzględnia, iż - na gruncie obowiązujących przepisów art. 737 k.p.c. i art. 738

k.p.c. - wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie, a Sąd przy jego rozpoznaniu bierze za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie. Sąd I instancji nie mógł zatem wstrzymać się z rozpoznaniem wniosku o zabezpieczenie renty do sporządzenia kolejnej opinii w sprawie zważywszy w szczególności, iż przepis art. 742 § 1 k.p.c. daje obowiązanemu możliwość wystąpienia w każdym czasie z wnioskiem o uchylenie lub zmianę prawomocnego postanowienia, którym udzielono zabezpieczenia, gdy tylko odpadnie lub zmieni się przyczyna zabezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1. sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego (punkt 2. sentencji) orzeknie natomiast Sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 745 § 1 k.p.c.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska SSO Alicja Wiśniewska